

52

וילך Vayeilech

Deuteronomy 31:1-30

- וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל: 1 Moses went and spoke (Moses went and spoke An ancient Heb. ms. and the Septuagint read: "When Moses had finished speaking..."; cf. 29.1.) these things to all Israel.
- וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בְּרִמְאָהּ וְעֹשִׁימִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל עוֹד לַצָּאת וּלְבֹאוֹ וַיְהִינָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: 2 He said to them: I am now one hundred and twenty years old, I can no longer be active. (be active Lit. "come and go.") Moreover, הוֹדִי has said to me, "You shall not go across yonder Jordan."
- יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא | עֹבֵר לִפְנֶיךָ הוּא־יִשְׁמָלִיד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֶיךָ וַיִּרְשׁוּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לִפְנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: 3 It is indeed your God הוֹדִי who will cross over before you, and who will wipe out those nations from your path; and you shall dispossess them.—Joshua is the one who shall cross before you, as הוֹדִי has spoken.—
- וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם: 4 הוֹדִי will do to them as was done to Sihon and Og, kings of the Amorites, and to their countries, when [God] wiped them out.
- וַיַּנְתֶּם יְהוָה לִפְנֵיכֶם וְעָשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶכֶם: 5 הוֹדִי will deliver them up to you, and you shall deal with them in full accordance with the Instruction that I have enjoined upon you.
- חֲזָקוּ וְאַמְצוּ אֶל־תִּירָאוֹ וְאַל־תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יִרְפָּךְ וְלֹא יַעֲזֹבֶךָ: 6 Be strong and resolute, be not in fear or in dread of them; for it is indeed your God הוֹדִי who marches with you: [God] will not fail you or forsake you.
- וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינַי כָּל־יִשְׂרָאֵל חֲזָק וְאַמֵּץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תִּנְחִילֵנָה אוֹתָם: 7 Then Moses called Joshua and said to him in the sight of all Israel: "Be strong and resolute, for it is you who shall go with this people into the land that הוֹדִי swore to their fathers to give them, and it is you who shall apportion it to them.
- וַיְהִינָה הוּא | הַהֹלֵךְ לִפְנֶיךָ הוּא יְהִי עִמָּךְ לֹא יִרְפָּךְ וְלֹא יַעֲזֹבֶךָ לֹא תִירָא וְלֹא תַחֲתָ: 8 And it is indeed הוֹדִי who will go before you. [God] will be with you—and will not fail you or forsake you. Fear not and be not dismayed!"
- וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתֵּןָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנִּשְׁאִים אֶת־אַרְוֶן בְּרִית יְהוָה וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: 9 Moses wrote down this Teaching and gave it to the priests, sons of Levi, who carried the Ark of הוֹדִי's Covenant, and to all the elders of Israel.
- וַיִּצֹו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ | שִׁבְעַת שָׁנִים בְּמַעַד שָׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחֹג הַסְּכוּת: 10 And Moses instructed them as follows: Every seventh year, (Every seventh year See note at 15.1.) the year set for remission, at the Feast of Booths,
- בָּבוֹא כָל־יִשְׂרָאֵל לְרֹאוֹת אֶת־פָּנַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֹגֵד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאֲזִינֵיהֶם: 11 when all Israel comes to appear before your God הוֹדִי in the place that [God] will choose, you shall read this Teaching aloud in the presence of all Israel.

- 12 Gather the people—men, women, children, (men, women, children Or “householders, wives, [other] dependents.” Cf. 2.34; 3.6. See the Dictionary under “householder” and aph.) and the strangers in your communities—that they may hear and so learn to revere your God **וְהוּא** and to observe faithfully every word of this Teaching.
- 13 Their children, too, who have not had the experience, shall hear and learn to revere your God **וְהוּא** as long as they live in the land that you are about to cross the Jordan to possess.
- 14 **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יְמֵי לְמוֹת קְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בָּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶצְנְנוּ וְיִלְךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְּבוּ בָּאֹהֶל מוֹעֵד:** **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יְמֵי לְמוֹת קְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בָּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶצְנְנוּ וְיִלְךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְּבוּ בָּאֹהֶל מוֹעֵד:**
- 15 **וַיֵּרָא יְהוָה בָּאֹהֶל בְּעַמֻּד עָנָן וַיַּעֲמֹד עַמֻּד הָעָנָן עַל־פֶּתַח הָאֹהֶל:** **וַיֵּרָא יְהוָה בָּאֹהֶל בְּעַמֻּד עָנָן וַיַּעֲמֹד עַמֻּד הָעָנָן עַל־פֶּתַח הָאֹהֶל:**
- 16 **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵנָּכָה שָׁכַב עַם־אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי אֱלֹהֵי נְכַר־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא־שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲזָבֵנִי וְהָפַךְ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ:** **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵנָּכָה שָׁכַב עַם־אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי אֱלֹהֵי נְכַר־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא־שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲזָבֵנִי וְהָפַךְ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ:**
- 17 **וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם־הַהוּא וַעֲזָבֹתִים וַעֲזָבֹתִי פָנֵי מִהֶם וְהָיָה לְאֵלֶּל וּמִצָּאָהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הָאֵל עַל כִּי־אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבִּי מִצָּאוֹנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה:** **וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם־הַהוּא וַעֲזָבֹתִים וַעֲזָבֹתִי פָנֵי מִהֶם וְהָיָה לְאֵלֶּל וּמִצָּאָהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הָאֵל עַל כִּי־אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבִּי מִצָּאוֹנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה:**
- 18 **וְאֲנֹכִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כִּלְהִרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים:** **וְאֲנֹכִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כִּלְהִרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים:**
- 19 **וַעֲתָה כְּתוּב לָכֶם אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלִמְדָהּ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁימָה בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה־לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבִנִי יִשְׂרָאֵל:** **וַעֲתָה כְּתוּב לָכֶם אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלִמְדָהּ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁימָה בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה־לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבִנִי יִשְׂרָאֵל:**
- 20 **כִּי־אָבִיאֲנִי אֶל־הָאֲדָמָה | אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתָיו זָבֶת חֶלֶב וּדְבַשׁ וְאָכַל וְשָׂבַע וְדָשְׁן וּפְלָה אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבָדוּם וְנִאֲצָוִנִי וְהָפַךְ אֶת־בְּרִיתִי:** **כִּי־אָבִיאֲנִי אֶל־הָאֲדָמָה | אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתָיו זָבֶת חֶלֶב וּדְבַשׁ וְאָכַל וְשָׂבַע וְדָשְׁן וּפְלָה אֶל־אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבָדוּם וְנִאֲצָוִנִי וְהָפַךְ אֶת־בְּרִיתִי:**
- 21 **וְהָיָה כִּי־תִמְצָאוּן אֹתוֹ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ כִּי יִדְעֵנִי אֶת־יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עָשָׂה הַיּוֹם בְּטֶרֶם אָבִיאֲנִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי:** **וְהָיָה כִּי־תִמְצָאוּן אֹתוֹ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ כִּי יִדְעֵנִי אֶת־יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עָשָׂה הַיּוֹם בְּטֶרֶם אָבִיאֲנִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי:**

- 22 That day, Moses wrote down this poem and taught it to the Israelites.
- וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא וַיְלַמְּדָהּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
- 23 And [God] charged Joshua son of Nun: “Be strong and resolute: for you shall bring the Israelites into the land that I promised them on oath, and I will be with you.”
- וַיִּצְוֵנוּ אֱלֹהֵי־הוֹשֵׁעַ בֶּן־נֹון וַיֹּאמְרוּ חֲזַק וְאַמֵּץ כִּי אַתָּה תְּבִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם וְאַנֹכִי אֶהְיֶה עִמָּךְ:
- 24 When Moses had put down in writing the words of this Teaching to the very end,
- וַיְהִי | כְּכִלּוֹת מֹשֶׁה לִכְתֹּב אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת עַל־סֵפֶר עַד תָּמָם:
- 25 Moses charged the Levites who carried the Ark of the Covenant of הוֹדִי, saying:
- וַיִּצְוֵנוּ מֹשֶׁה אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה לֵאמֹר:
- 26 Take this book of Teaching and place it beside the Ark of the Covenant of your God הוֹדִי, and let it remain there as a witness against you.
- לִקַּח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׁמַּתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה־שָׁם בְּךָ לְעֵד:
- 27 Well I know how defiant and stiffnecked you are: even now, while I am still alive in your midst, you have been defiant toward הוֹדִי; how much more, then, when I am dead!
- כִּי אֲנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־מְרִיבְךָ וְאֶת־עֲרֹפְךָ הַקָּשָׁה הֵן בְּעוֹלָנִי חַי עַמְּכֶם הַיּוֹם מִמָּרִים הָיִיתֶם עִם־יְהוָה וְאַף כִּי־אַחֲרַי מוֹתִי:
- 28 Gather to me all the elders of your tribes and your officials, that I may speak all these words to them and that I may call heaven and earth to witness against them.
- הִקְהִילוּ אֵלַי אֶת־כָּל־זִקְנֵי שְׁבֻטֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם וְאַדְבָּרָה בְּאָזְנֵיהֶם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאַעֲדֶיהָ בָּם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ:
- 29 For I know that, when I am dead, you will act wickedly and turn away from the path that I enjoined upon you, and that in time to come misfortune will befall you for having done evil in the sight of הוֹדִי, whom you vexed by your deeds.
- כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרַי מוֹתִי כִי־הִשְׁחַתְתָּ תַּשְׁחִיתוּן וְסָרְתֶם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶכֶם וְקִרְאתִי אֲתֶכֶם הִרְעָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי־תַעֲשׂוּ אֶת־הָרָע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדֵיכֶם:
- 30 Then Moses recited the words of this poem to the very end, in the hearing of the whole congregation of Israel:
- וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי כָל־קְהָל יִשְׂרָאֵל אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תָּמָם: